

عائشہ طاہر

پی۔ ایچ۔ ڈی، اسکالر، بلوچستان انسٹیٹیوٹ، یونیورسٹی آف بلوچستان، کوئٹہ

حامد علی بلوچ

اسسٹنٹ پروفیسر، ڈیپارٹمنٹ آف بلوچی، جامعہ بلوچستان، کوئٹہ

بلوچی زبانء اردو نامگال ہواری

Ayesha Tahir*

PhD Scholar, Balochistan Study Center, University of Balochistan, Quetta.

Hamid Ali Baloch

Assistant Professor, Department of Balochi, University of Balochistan, Quetta

*Corresponding Author: ayeshabaloch.uob@gmail.com

Switching of Urdu Nouns in Balochi

Urdu has been implemented as the official language of Pakistan since 1947. Since then, it is the language of communication in daily life, the language of markets, the language of sermons in the mosques and the language of mainstream media. Being the national language of the country, it has influenced all Pakistani languages. Unfortunately, the Balochi language is one of those languages in Pakistan, which is not taught in primary and secondary schools' level. The domination of national language in all institutions as well as all walks of life, Urdu has laid a great impact over the native languages of the country. This paper highlights the code switching of Urdu nouns in eastern and western dialects of the Balochi language.

Key Words: *Code-switching, Balochi language, Urdu nouns in Balochi.*

پہچان (Introduction):

ہر زندگی زبان چہ یکے دومی ۽ گال، گالریچ ۽ گالردوام زوریت کہ زبان گیشتر پڑور ۽ توانا تر بہ بیت۔ بلئے بازو ہد ۽ زبان ۽ تہادری گال ۽ گالردانی زیاتیں کارمرزی زبان ۽ پولنگ کنت ۽ آئی ۽ بنیاد ۽ بنشت ۽ سرنیت۔ یورپ ۽ تہابازیں زبانان چہ یکے دومی ۽ سانسنی ۽ دود ۽ ریدگی ۽ نیکر اہی گال ۽ گالردوام زرتگ آنت ۽ وتی زبان اش پڑور ۽ توانا کرتگ آنت۔ ایسی ۽ بازیں مثال انگریزی، فرانسیسی، اسپانوی ۽ ایٹالوی زبانانی آنت کہ ہے گال، گالبند، گالرد ۽ گالریچانی زورگ ۽ دیرنی دانگ آنت۔^۱

زبان ۽ تہادگہ زبان یازبانانی گال، توار، گالروشم ۽ ربند ۽ ہواری ۽ زبان ہواری گش آنت۔ پوپلیک زبان ہواری ۽ راسے ربندانی تہا بہر کنت۔ اولی بہر ۽ ٹیگ سوچنگ یا ایکسٹرنٹنٹل کوڈ سوچنگ گشنت۔ ایکسٹرنٹنٹل کوڈ سوچنگ گالردانی تہادومی زبانانی گالرد ۽ بازاری زبان ۽ کارمرزی آنت۔ دومی بہر ۽ انٹرنٹنٹل کوڈ سوچنگ گشنت۔ ایسی آنت کہ چہ دگہ زبانی ۽ گالرد ۽ کلار ۽ نیام ۽ گال ہواری بہ بیت ۽ سیسی بہر ۽ انٹرنٹنٹل کوڈ سوچنگ گشنت۔ ایسی ۽ تہا گالرد ۽ کلار ۽ تہا گال ہواری بیت۔^۲

گوپمیر ز ۽ ہیلر ۽ گشگ ۽ رد ۽ زبان ہواری یا کوڈ سوچنگ زبان ۽ تہا گالرد ۽ گالانی سرجم کنگ ۽ دگہ زبانانی گال ۽ گالردانی آرگ ۽ ہوار کنگ ۽ نام آنت۔ مونسکن ۽ گشگ ۽ رد ۽ زبان ہواری ۽ ہما عمل ۽ گش آنت کہ گپ جنگ ۽ تہانگتہ دری زبانی ۽ گال ۽ گالرد ہوار کنگ بہ بنت۔^۳ کچر ۽ گشگ ۽ رد ۽ کوڈ سوچنگ یک تکنیے کہ زبانی ۽ بندری گال ۽ گالردان ۽ دومی زبانی ۽ تہا کارمرز کنگ بیت۔^۴

اردو پاکستان ۽ سرکاری زبان آنت ۽ پاکستان ۽ تہا ایدگہ راجانی زبانان ۽ وانینگ ۽ سرکاری دلگوشی نیست۔ اے بابت ۽ پاکستان ۽ سرکار ۽ زانینکار نفسیاتی نادراہی یے آماج آنت کہ ایدگہ زبانان ۽ چو اردو ۽ ڈول دیرنی بدیں یانہ۔^۵

ڈاکٹر فرمان فتح پوری ۽ گشگ ۽ رد ۽ انہ یوکار ۽ اردو ۽ پاکستان ۽ ایدگہ زبانان ۽ گال ۽ گالبند دانگ آنت، بلکیں پاکستان ۽ ایدگہ زبانان ہم اردو ۽ راجوان جوانیں گال ۽ گالبند دانگ آنت، پاکستان ۽ تہا اردو ۽ ایدگہ زبانانی ہم ریشگی باز کو ہن آنت۔^۱

بلوچی زبان ۽ ہم چو پاکستان ۽ ایدگہ زبانی ڈول ۽ چہ اُردو ۽ سان زُرنگ۔ شہرانی تہا، وانگ جاہ، دربر جاہ ۽ کارگسانی تہا اُردو ۽ کارمرزی ۽ سبب ۽ ہم بلوچی زبان ۽ راباز سان دانگ۔ پاکستان ۽ جوڑ بوئگ ۽ اُردو راجی زبان ۽ بستار ۽ دیم ۽ آرگ بیت ۽ پاکستان ۽ ایدگہ زبانی ۽ راجی ارزشت دینگ نہ بیت۔ ۱۹۷۲ء وھدیکہ ذوالفقار علی بھٹو ۽ پاکستان ۽ سر وزیر کچین کنگ بوت داں ہسے سال ۽ سندھ اسمبلی ۽ سندھی زبان ۽ سپاس نانگہ دیم آرگ بوت۔ پچریشی ۽ رند بھٹو جارجت کہ ہر صوبہ اگاں وتی مستریں زبان ۽ صوبہ ۽ زبان ۽ ران کنگ لوہیت آنیار حق است انت۔ بلے بلوچستان ۽ سردار ۽ زرداراں بلوچی زبان ۽ جاہ ۽ اُردو زیات ارزشت دات ۽ بلوچی ۽ وائینگ ۽ اجازت نہ دات۔^۸ ہسے ڈول ۽ پاکستان ۽ ۱۹۷۲ء دستور ۽ آرٹیکل ۲۵۱ء ہر زبان ۽ وائینگ ۽ حق دیک بوت، بلے بد بہتی ۽ بلوچ سردار ۽ پار لیمانی رہشوناں بلوچ ۽ جاہ ۽ اُردو کچین گرت۔^۹

پرے ہاتر ۽ داں روچ مروچی نہ بلوچی بنداتی وانگجاہاں وائینگ نہ بیت ۽ نمیکہ سرکار ۽ نیمگ ۽ پہ بلوچی زبان ۽ دیمرئی ۽ دلگوشی دیک بوئگ ۽ انت۔

پٹ ۽ پوٹی کارر ہند (Research Methodology):

پہ اے پٹ ۽ پوٹی نکانی مچ کنگ ۽ بلوچستان ۽ ہسپت ہند ۽ دمگاں دوزدہ سال ۽ بگرداں پنجہ سال ۽ سندھ مردمانی توار ریکارڈ کنگ بوتگ انت ۽ پد ۽ آیان سوشل سائنسز ۽ سوفٹ ویر ایس پی ایس ایس ۽ کمپیئر ۽ مین ۽ دروسیلہ ۽ چار ۽ تپاس کنگ بوتگ ۽ اے آسر دیم آرگ بوتگ کہ بلوچی ۽ نامگالاں ۽ اُردو ۽ نامگالاں چکنس سان ۽ اثر دانگ۔

نکاتی مچ (Material Collection):

بلوچی زبان ۽ تہا اُردو ۽ نامگالانی ہواری ۽ سر ۽ چہ کوئٹہ ۽، حب، سبی، جعفر آباد، لسبیلہ، تربت ۽ گوادر ۽ جتتا تہاں دربر جاہ، وانگجاہ ۽ لس مہلوکاں توار ریکارڈ کنگ بوتگ انت کہ آیانی تہا دوازده سال ۽ بگرداں پنجہ سال ۽ مردم ہوار انت۔ دوازده سال ۽ بگرداں پانزدہ سال ۽ ۲۱۰، شانزدہ سال ۽ بگرداں بیست سال ۽ ۳۷۸، بیست ۽ یک سال ۽ بگرداں سی سال ۽ ۱۱۹، سی ۽ یک سال ۽ بگرداں چل سال ۽ ۱۱۹ ۽ چل ۽ یک سال ۽ بگرداں پنجہ سال ۽ ۵۶ جتتا تہا عمر ۽ وہی ۽ مردمانی توار ریکارڈ کنگ بوتگ انت۔ ریکارڈنگ بزاں توار بند ۽ پد سر جمیں توار بندان ۽ ماں لیپ ٹاپ ۽ جتتا تہا فولڈرانی تہا عمر ۽ سند ۽ حساب ۽ بہر کنگ بوتگ۔ پد ۽ ریکارڈنگ

گوشدارگ بوتگ آنت ۽ آیان ۽ کاگدانی سرا نبشته کنگ بوتگ آنت۔ کاگدانی سرا نبشتنگیس گالردانی تہا نامگالان ۽ درگیجگ بوتگ کہ گالردانی تہا اردوزبان ۽ چکنس نامگال ہوار آنت۔ عمر ۽ وہی ۽ حساب ۽ ہند ۽ جہانی حساب ۽ ایشانی ٹیبل جوڑ کنگ بوتگ آنت ۽ ہر سند ۽ درسدانی کنگ ۽ ہاتراسافت ویر کارمرز کنگ بوتگ۔

نکانی ریس ۽ پڑیس (Data Analysis):

سند ۽ وہی ۽ حساب ۽ ہر ہند ۽ چہ زُر تگیس نکانی گیشنگ ۽ پد آسانی ریس ۽ پڑیس ۽ ہاتراچاگردی سائنس ۽ سافت ویر ایس۔ پی۔ ایس۔ ایس (spss) کارمرز کنگ بوتگ۔ ہے سافت ویر ۽ دروسیلہ ۽ چہ ۳۷۸ مردم ۽ زُر تگیس نکانان ۽ گیشنان ۽ "کمپیر مین / compare mean" رہند کارمرز گرتگ ۽ بلوچی ۽ تہا اردو ۽ نامگالی ہواری ۽ درسد کیشنگ آنت۔

کوئٹہ ۽ بلوچی ۽ تہا اردو ۽ نامگال ہواری:

جہل ۽ داتگیس ٹیبل ۽ نکان چہ کوئٹہ ۽ مزن دربرجاہ، شاہ دربرجاہ ۽ نیامچی دربرجاہاں ابید چہ لس مردماں ہم ریکارڈ کنگ بوتگ آنت۔ 12 سال ۽ چکاں بگرداں 50 سال ۽ مردماں کل 150 توار بند ریکارڈ کنگ بوتگ آنت۔ 12 سال ۽ بگرداں 15 سال ۽ 30 مردم، 16 سال ۽ بگرداں 20 سال ۽ 54 مردم، 20 سال ۽ بگرداں 30 سال ۽ 17 مردم، 31 سال ۽ بگرداں 40 سال ۽ 17 مردم ۽ 41 سال ۽ بگرداں 50 سال ۽ 8 مردمانی گپ ریکارڈ کنگ بوتگ آنت۔ کوئٹہ ۽ گیشتر نکان چہ گورنمنٹ گریڈ کالج کچی بیگ، گورنمنٹ بوآتر پولی ٹیکنیکل کالج سریاب روڈ ۽ سٹی اسکول جناح ٹاون ۽ چہ زورگ بوتگ آنت۔ چہ ایشاں ابید بلوچستان یونیورسٹی، بیوٹمز یونیورسٹی ۽ لس مہلوک ۽ ہم گپ ریکارڈ کنگ بوتگ آنت۔ ایشانی تہا جتا تگیس عمر ۽ جنین ۽ مردین ہر دو ہوار آنت۔ اے نکانان ۽ ماں ایس۔ پی۔ ایس۔ ایس (spss) ۽ کمپیر مین (Compare mean) رہند ۽ کمک ۽ چارگ ۽ تپاسگ بوتگ ۽ اے زانگ ۽ جہد کنگ بوتگ کہ کوئٹہ ۽ تہا ماں بلوچیزبان ۽ اردو ۽ نامگال ہواری چکنس بوتگ۔

ٹیبل نمبر: ۱

زبان ہواری تھر اردو نامگال	عمر و سند	معیاری فرق
گروہ نمبر میانجی فرق		
کوئٹہ	12-15	11 1 .
	16-20	10 1 .
	21-25	4 1 .
	26-30	3 1 .
	31-40	9 1 .
	41-50	8 1 .
Total	7.5 6	3.27109

بزرگ و داہنگیں ٹیبل و ریس و پڑ:

کمپیئر مین رہند و کار مرزی و بزرگ و داہنگیں ٹیبل و نکان اے گپ و پد رکن آنت کہ کوئٹہ و تہا بلوچی زبان و اردو و نامگال ہواری و در پیناں گیشتر 12 سال و بگرداں 15 سال و چکان و سان داتگ کہ آیانی در سد 11% آنت۔ دومی نمبر و 16 سال و بگرداں 20 سال و سند و مردمانی آنت کہ آیانی کساس 10% آنت۔ 21 سال و بگرداں 25 سال و مردمانی زبان و تہا اردو و نامگلانی ہواری 4.0%، 31 سال و بگرداں 40 سال و سند و مردمانی تہا نامگال ہواری و کساس 9.0%، 41 سال و بگرداں 50 سال و عمر و مردمانی زبان و تہا اردو و نامگلانی ہواری 8.0% آنت۔ در ستاں چہ کمتر 26 سال و بگرداں 30 سال و سند و مردمانی زبان و تہا اردو و نامگلان و بلوچی و تہا ہوار گرتگ کہ آیانی کساس 3.0% در سد آنت۔ کل 150 مردمانی گپانی تہا اردو و نامگال ہواری و میانجی پرک (Average) و در سد کٹنگ بوتگ کہ آ 7.5% در سد آنت و معیاری فرق 3.2% در سد آنت۔

حب و بلوچی زبان و تہا اردو نامگال ہواری

بلوچی و تہا اردو نامگال ہواری و سرے چہ حب و اسکول کالج ایدگہ دربرجاہاں ابید بازار و نس مہلوک و چہ نکان ریکارڈ کنگ بوتگ انت۔ نکانی چار و تپاس و ہا ترا چو برز ٹیبل و سند و عمر و حساب و نکان زورگ بوتگ انت، نکانی دروسیلہ و اے آس و دیا آرگ و جہد کنگ بوتگ کہ حب و تہا بلوچی زبان و اردو نامگال ہواری و درسد چنکس انت۔ حب و گیشتر نکان چہ صادق پبلک سکندری اسکول، "گلوبل اسکول"، "بسن لائیٹ" لینگو بیج سنٹر و زورگ بوتگ انت۔ ایشاں چہ ابید گورنمنٹ بوائز ڈگری کالج و بازار و ہینتگ و نس مہلوک و چہ ہم گپ ریکارڈ کنگ بوتگ انت و ایس پی ایس ایس سوفا و سیر کارمرز کنان و کمپیوٹر مین و ر ہند و دروسیلہ و نکان و چار و تپاس کنگ بوتگ۔ جہل و ٹیبل و چہ پد بیت کہ بلوچی و ماں حب و وانجاہاں چنکس سان زرتگ۔

ٹیبل نمبر: ۲

عمر و سند	زبان ہواری تہا اردو نامگال	میانجی فرق	گروہ نمبر	معیاری فرق
	حب	12-15	3	1 .
		16-20	3	1 .
		21-25	13	1 .
		26-30	9	1 .
		31-40	7	1 .
		41-50	8	1 .
	Total		7.1667	6 3.81663

ٹیبیل ۱: نکانانی ریس و پڑتیس:

سوفٹ ویئر و دروسیلہ و ٹیبیل و نکاناں چہ اے گپ پڈر بوت کہ حب و تہا بلوچی زبان و اردو و نامگال ہواری و درپیناں چہ گیشتر انت۔ چہ درستان کمتر 12 سال و بگرداں 15 سال و 16 سال و بگرداں 20 سال و سند مردمانی انت کہ آیانی کسماں 3.0% درستانت۔ سرجمیں بزاں 150 مردمانی بلوچی زبان و تہا اردو و نامگال ہواری و میانجی پرک (Average) و درستانتگ بوتگ کہ آ 7.1% انت و معیاری پرک 3.8% درستانت۔

تربت و بلوچی زبان و تہا اردو و نامگال ہواری:

چہ تربت و جتائیں وانگ جاہ دربرجاہاں ابید لس مہلوک و یک سد و پنجاہ (150) مردمانی گپ ماں بلوچی و تہا اردو و نامگالانی ہواری و بابت و ریکارڈ کنگ بوتگ انت کہ آیانی عمر و سند 12 سال و بگرداں 50 سال انت۔ تربت و گیشتر نکاناں چہ گورنمنٹ گرلز ماڈل ہائی اسکول تربت، O.P.F اسکول تربت و بولان اسکول تربت و چہ ریکارڈ کنگ بوتگ انت۔ ایٹاں چہ ابید گورنمنٹ گرلز و گری کالج تربت و میتگ و لس مردماں و چہ ہم گپ ریکارڈ کنگ بوتگ انت۔ چہ اے نکانانی دروسیلہ و اے زانگ و جہد کنگ بوتگ کہ تربت و تہا بلوچی زبان و اردو و نامگال ہواری و کسماں چنکس انت۔

ٹیبیل نمبر: ۳

عمر و سند	زبان ہواری تہا اردو نامگال
گروہ نمبر میانجی فرق	معیاری فرق
10	12-15
14	16-20
7	21-25
8	26-30

ٹیبل نمبر: ۴

عمرہ سند	زبان ہواری تھر اردو نامگال	گروہ نمبر	میانجی فرق	معیاری فرق	
	گوار	12-15	10	1 .	
		16-20	9	1 .	
		21-25	6	1 .	
		26-30	7	1 .	
		31-40	8	1 .	
		41-50	4	1 .	
		Total	7.3333	6	2.16025

ٹیبل ۴: پریس: ۴

چہ برزہ داتگیں نکاناں پدربوت کہ گوار ۴ ماں بلوچی ۴ تہا اردو ۴ نامگالانی ہواری ۴ ڈریمناں گیشتر 12 سال ۴ بگرداں 15 سال ۴ مردماں سان زرتگ کہ آیانی کساس 10.0% انت۔ دومی نمبر ۴ 16 سال ۴ بگرداں 20 سال ۴ مردم انت کہ آیانی کساس 9.0% انت۔ 31 سال ۴ بگرداں 40 سال ۴ مردمان 8.0% انت۔ 26 سال ۴ بگرداں 30 سال ۴ مردمانی کساس 7.0% انت ۴ 21 سال ۴ بگرداں 26 سال ۴ مردمانی 6.0% انت کہ آیایاں دتی گالانی ۴ گالردانی تہا اردو ۴ نامگال ہوار گرتگ انت۔ درستاں چہ کترین درسد 41 سال ۴ بگرداں ۵۰ سال ۴ عمر ۴ مردم انت کہ آیانی گپانی تہا 4.0% اردو ۴ نامگال ہوار انت۔ کل 150 مردمانی گپانی تہا اردو ۴ نامگال ہواری ۴ میانجی پرک (Average) ۴ درسد کٹنگ بوتگ کہ آ 7.3% درسد انت ۴ معیاری پرک 2.1% درسد انت۔

جعفر آباد بھوپچی زبان تہا اردو نامگال هواری:

جعفر آباد جم کر تگیں نکان ہم چو آدگہ ہند سندانی حساب ء زورگ بوتگ۔ جعفر آباد گیشتر نکان چہ گور نمٹ بو انزہائی اسکول ڈیرہ اللہ یار چہ زورگ بوتگ انت۔ چہ ایٹی ابید گور نمٹ بو انزہگری کالج ڈیرہ اللہ یار گور نمٹ گر لڑگری کالج ڈیرہ اللہ یار محبت پور ڈیرہ اللہ یار ابید بازار لس مہلوک ء چہ ہم گپ ریکارڈنگ بوتگ انت ء کمپیئر مین ء دروسیلہ ء چارگ ء تپاسگ بوتگ انت۔
ٹیبل نمبر: ۵

عمر سند	گروه نمبر	میانجی فرق	زبان هواری تہر اردو نامگال
1	10	12-15	جعفر آباد
1	10	16-20	
1	7	21-25	
1	8	26-30	
1	7	31-40	
1	7	41-50	
6	8.1667	Total	
1.47196			

ٹیبل ء ریس ء پڑیس:

بزر و دا تگیں ٹیبل ء ردا جعفر آباد ء ماں بھوپچی ء تہا اردو نامگال هواری ء دریمناں گیشتر ۱۲ سال ء بگرداں ۱۵ سال ء ۱۶ سال ء بگرداں ۲۰ سال ء مردماں سان زرتنگ کہ آیانی کساس % 10.0 انت۔ ۲۶ سال ء بگرداں ۳۰ سال ء سند ء مردمانی کساس % 8.0 انت۔ درستاں چہ کمتر ۲۱ سال ء بگرداں ۲۵ سال ء ۳۱

سال 40 سالہ، 41 سالہ بگڑ داں 50 سالہ عمر مردماں اردو نامگال ہواری کنگ کہ آیانی درسد 7.0% انت۔ کل 150 مردمانی اردو نامگال ہواری ۽ میانجی پرق 8.1% درسد معیاری پرق 1.4 درسد انت۔

سبئی بلوچی زبان ۽ تہا اردو نامگال ہواری:

جہل ۽ داتگلیں ٹیبیل ۽ کلمیں نکان چہ سبئی ۽ مزن دربر جاہ ۽ میانجی دربر جاہ ۽ اید گہ وانگ جاہاں ابید چہ بازار ۽ لس مہلوک چہ ہم زورگ بوتگ انت۔ کہ ایشانی تہا جنین ۽ مردین ہر دو ہوار انت۔ سبئی نکان گیشتر ماں گور نمٹ گرلز ہائی اسکول سبئی ۽ گور نمٹ گرلز ہوائی اسکول سبئی چہ زورگ بوتگ انت۔ ایشاں چہ ابید گور نمٹ گرلز کالج سبئی، گور نمٹ ہوائی اسکول سبئی چہ ابید میٹنگ ۽ لوگانی مردماں چہ ہم گپ ریکارڈ کنگ بوتگ انت۔

ایس پی ایس ایس ۽ کمک ۽ کمپنیر مین ۽ دروسیلہ ۽ سبئی ۽ جم گرتگلیں نکانانی آسرسٹنگ بوتگ کہ اے ہند ۽ اردو بلوچی ۽ نامگالان ۽ چنکس آژمند گرتگ۔

ٹیبیل نمبر: ۶

عمر ۽ سند	زبان ہواری تہا اردو نامگال	گروہ نمبر	میانجی فرق	معیاری فرق
	سبئی	12-15	0	1 .
		16-20	0	1 .
		21-25	0	1 .
		26-30	0	1 .
		31-40	1	1 .
		41-50	8	1 .
		Total	1.5	6 3.20936

ٹیبیل نمبر: ۸

اُردو نامگال	زبان هواری تھر	عمر ہند	معیاری فرق		
	Total	12-15	7.4286	7	4.23703
		16-20	7.5714	7	4.72077
		21-25	6.2857	7	3.9036
		26-30	6.2857	7	3.45033
		31-40	6.8571	7	2.73426
		41-50	7	7	1.41421
	Total		6.9048	42	3.39159

ٹیبیل اور ریس و پڑتیس:

بُرز و دا ٹیکیں و چار و تپاس و ہاتر و سر جمیں نکانان و ماں ایس پی ایس ایس سو فٹ و نیر و کمپنیر
مین و ر ہند و ردا کار مرز کنگ بوٹنگ آنت۔ ایٹی و چہ اے گپ دیما اٹنگ کہ کوئٹہ، حب، تربت، گوادر، سبئی،
جعفر آباد و لسبیلہ اے کلئیں ہند و دمگال چہ زُر ٹیکیں نکانانی تہا درستاں چہ گیسن بلوچی و تہا اُردو و تہا نامگال
ہواری ۱۶ سال و بگرداں ۲۰ سال و مردمانی تہا بوٹنگ کہ آیانی کساس % 7.5 آنت۔ ۱۲ سال و بگرداں 15
سال و مردمانی کساس % 7.4 آنت۔ ۳۱ سال و بگرداں 50 سال و مردمانی کساس % 7.0 در سدا آنت۔ 31 سال و
بگرداں 40 سال و مردمانی % 6.8 در سدا آنت۔ 21 سال و بگرداں 25 سال و بگرداں 26 سال و بگرداں 30 سال و
کساس % 6.8 آنت کہ اے درستاں چہ کمترین آنت۔ کل 1050 مردمانی گپانی تہا اُردو و نامگال ہواری و
میانچی پرک (Average) % 6.9 در سدا آنت و معیاری پر % 3.3 در سدا آنت۔

آسر:

نکانانی چار و تپاس و پد اے گپ پد بیت کہ ماں وانگاہ و دربرجاہاں بلوچی نہ وانینگ و سبب و
بلوچستان و سر جمیں ہند و دمگال نہ ایوکا وانندگیں بلوچانی زبان و اُردو و سان و اثر گپتنگ، بلکیں ہمانا وانندگیں

بلوچ ہم چہ اڑدوئے اثر مند بوئنگ آنت کہ آیایں ہچبر اسکول ء دیم نہ دیستگ۔ نکانانی تپاس ء ردا دربر جاہاں
وانو کیس زہگاں بگرداں زانتجاہانی نودربر چہ اڑدوئے متاثر بوئنگ آنت۔
اگاں دیستر ء بلوچی ء نیمگ ء دلگوشی دیگ نہ بوت دان بلوچی زبان ء راباز ٹکس ء تاوان رست کنت، انچو کہ
نکانانی جم کر تگیں آسر ٹنگ ء آنت۔ بلوچی ء سرا اڑدوئے انگریزی ء سان روج چہ روج گیشتر بیان آنت۔ نہ ایشی ء
نیمگالس مہلوک دلگوش دیگ ء آنت ء نیکہ ہستیں دور ء سرکار۔ بلوچی ء زبان ء رکیٹنگ ء ہاترا الم بلوچی ماں
وانگ جاہ ء دربر جاہاں وانینگ بہ بیت، دانکہ بلوچی دیستر ء زر تگیں زبانے ء دروشم ء بہ مانیت۔

حوالہ جات

1 Ruth Wodak. *The interplay of language ideologies and contextual cues in multilingual interactions: Language choice and code-switching in European Union institutions Language in Society*, Cambridge University Press. 2012. Vol. 41, 157–186.

2 Poplack, S. *Sometimes I'll start a sentence in English y termino en espanol: 'Toward a typology of code switching'*. *Linguistics*, 1980, 18: 581-616.

۳ Muysken, P. *Bilingual speech: A typology of code-mixing*, 2000. (Vol. 11). Cambridge University Press

۴ Kachru, B. B. (1986) *The alchemy of English: The Englishes. spread, functions and models for non-native* Oxford: Pergamon Press

5 Shahid Parveen. *Impact of Urdu and other Regional Languages on Pakistani English Literature*. Conference: PDL,2016, The Policy Dialogue.
http://portals.au.edu.pk/pdl/Conference_Schedule.aspx

۶ ڈاکٹر فرمان فتح پوری، قومی زبان اور دیگر پاکستان زبانیں۔ مقتدرہ قومی زبان۔

https://nlpd.gov.pk/uakhbareurdu/september2013/Sep_1.htm

7 Sindh Act No.XIV of 1972. (Sindh Teaching, Promotion and use of Sindhi Language), Application Act. 8th December, para-No. 4, 1972

8 Carina, Jahani. Standardization and Orthography in the Balochi language. Uppsala University, Sweden. 1989. P.

بچاریات پاکستان ۱۹۷۲ء آرٹیکل، ۹۲۵۱

۱۰ سرجمین ہندو دماغ سندھ عمرء حساب ۽ نکانانی زورگ ۽ رہندیک ڈول انت، بزاں ہر عمر ۽ ریکارڈ کر تگلیں نکانی

کساس یک ڈول انت۔ انچوش کہ اولی ٹیبل ۽ دیگ بوتگ انت